

Wegwijzer
arbeidsvoorwaarden en rechtspositie
van de predikanten in de
Nederlands Gereformeerde Kerken

een publicatie van
Commissie Steunbehoevende Kerken
Vertrouwens- en Adviescommissie
Commissie WAP/TOP

november 2008

§ 1 Wegwijzer

Deze publicatie is een wegwijzer naar wat er landelijk geregeld is over de arbeidsvoorwaarden en de rechtspositie van de predikanten in de Nederlands Gereformeerde Kerken. Het is gewenst dat predikanten en kerkenraden daarvan op de hoogte zijn. Veel parate kennis op dit gebied is niet nodig, maar de betrokkenen moeten wel de weg weten naar de beschikbare informatie en naar de drie door de Landelijke Vergadering ingestelde commissies die op dit terrein werkzaam zijn. Dat zijn:

- de Commissie WAP/TOP,
- de Vertrouwens- en Adviescommissie en
- de Commissie Steunbehoevende Kerken.

§ 2 Voor wie en waarvoor bedoeld?

Predikanten

Het is verstandig voor de predikant op de hoogte te zijn van wat er landelijk is geregeld. Door verwijzing naar de landelijke afspraken is het niet nodig zelf over allerlei zaken te onderhandelen.

Kerkenraad

De arbeidsvoorwaarden van predikant komen elk jaar op de agenda van de kerkenraad voor de aanpassing van het traktement. Dan is het goed te weten dat er een landelijke traktementstabel is en dat er normen bestaan voor kostenvergoedingen. Uiteraard dienen ook penningmeesters en commissies van beheer hiervan op de hoogte te zijn.

Er zijn ook afspraken over arbeidsvoorwaarden die niet in geld worden uitgedrukt. Bij het beroepen van een predikant komen zijn arbeidsvoorwaarden en rechtspositie aan de orde. Anderzijds moet ook bekend zijn wat er is geregeld over de rechtspositie als een gemeente afscheid van een predikant moet nemen. Juist als blijkt hoe kwetsbaar de positie van een predikant kan zijn dient immers heel zorgvuldig gehandeld te worden.

Regio

De kerkenraden werken samen in de regio. Ook dit platform heeft te maken met de arbeidsvoorwaarden en de rechtspositie van predikanten. Zowel bij de benoeming als bij het vertrek van een predikant toetst de regio of op dit vlak alles in orde is. Ook tussentijds mag van de regio worden verwacht dat zij aandacht heeft voor de juiste toepassing van de arbeidsvoorwaarden: er is geen andere instantie die hierop toezicht kan houden!

§ 3 Wat is er geregeld?

Wat binnen de NGK is geregeld met het oog op de verbintenis tussen gemeente en predikant is naast het AKS vastgelegd in:

- de WAP-richtlijn en
- de daarop gebaseerde jaarlijkse Regeling traktementen en vergoedingen.

Hierin wordt invulling gegeven aan het begrip “behoorlijke voorziening in het levensonderhoud” en wordt de rechtspositie van de predikant geregeld.

Alle informatie hierover is on-line beschikbaar op de website <http://www.ngk.nl/wap>.

De Regeling traktementen en vergoedingen is uitgewerkt in een rekenmodel, dat van de website kan worden gedownload. Daarmee is eenvoudig vast te stellen wat een predikant aan traktement en vergoedingen zou moeten ontvangen.

Bovendien bestaat er een landelijke voorziening voor taakverlichting van oudere predikanten. Deze TOP-regeling wordt gefinancierd met een hoofdelijke omslag. De informatie over de TOP-regeling staat op <http://www.ngk.nl/top>.

§ 4 Informatie van de Commissie WAP/TOP

De Commissie WAP/TOP

- adviseert de Landelijke Vergadering over de WAP-richtlijn,
- stelt jaarlijks de Regeling traktementen en vergoedingen vast,
- adviseert kerken en predikanten op dit gebied en
- voert de TOP-regeling uit.

De regelingen zijn eenvoudig beschikbaar via internet. De commissie beheert de in § 3 genoemde websites die als link op de algemene website van de kerken te vinden zijn.

De commissie heeft de opdracht de Regeling traktementen en vergoedingen op een evenwichtige manier vast te stellen, rekening houdend met de belangen van kerken en predikanten. Het is belangrijk dat de beslissingen door betrokkenen als redelijk worden ervaren. De commissie is dus geen trendsetter maar trendvolger. Dat volgen betreft met name de GKV en de PKN. Het bestaan van een regeling betekent voor de predikant en voor de kerkenraad zowel rechtszekerheid als gemak. De kerkenraad weet door het volgen van de regeling dat aan de plicht tot voorziening in het levensonderhoud is voldaan en de predikant hoeft niet het gevoel te hebben de sluitpost van de begroting te zijn. Het is ook van belang dat velen zich aan hun kerkelijke taken kunnen wijden doordat aan weinigen de taak is gegeven zich een oordeel te vormen over redelijke arbeidsvoorwaarden. De kerken hoeven het wiel niet allemaal zelf uit te vinden.

De commissie houdt geen toezicht op de uitvoering van de regeling. Ze is wel beschikbaar voor uitleg en advies, zowel op verzoek van de kerkenraad als op verzoek van de predikant. Via secretaris.wap@ngk.nl kan men terecht met vragen over de toepassing van de regelgeving.

De commissie heeft bij het ontslag van een predikant de rol van een onafhankelijke en deskundige adviescommissie. Het advies van de commissie heeft betrekking op de civielrechtelijke aspecten en op de financiële regeling. De commissie geeft geen inhoudelijk oordeel over de juistheid van het ontslag. Wel gaat de commissie na of de rechten van de predikant zijn gerespecteerd, of er voldoende is gedaan om ontslag te voorkomen en of de financiële regeling aan de normen voldoet. De commissie hoort daartoe zowel de predikant als de kerkenraad. Het advies kan aanwijzingen bevatten voor de kerkenraad en predikant.

§ 5 Informatie van de Vertrouwens- en Adviescommissie

De Landelijke Vergadering Amersfoort 2001 heeft een landelijke Vertrouwens- en Adviescommissie (VAC) ingesteld, die 'mogelijk goede diensten zou kunnen bewijzen indien er zich tussen een gemeente en haar predikant ernstige en langdurige spanningen voordoen'. In het kader van die doelstelling heeft de LV aangegeven dat de commissie bij rijzende problemen tussen kerk en predikant in een vroegtijdig stadium beide partijen zou kunnen bijstaan en adviseren over mogelijke oplossingen van de zich voordoeende problemen. Latere Landelijke Vergaderingen hebben de taken van de VAC enigszins uitgebreid en herzien. De belangrijkste taken van de VAC zijn thans:

- Het verlenen van bijstand en advies in kerken waar spanningen zijn ontstaan of zich problemen voordoen tussen kerkenraad, predikant en/of gemeente.
- Het vooral bij dreigend ontslag van een predikant verstrekken van advies om zo mogelijk een andere uitweg te vinden.
- Het verstrekken van advies in kerkelijke zaken aan kerken en ambtsdragers.
- Het verstrekken van advies aan en het bieden van bemiddeling tussen predikanten die graag een andere gemeente willen dienen en kerken die een voorganger zoeken.

De leden van de VAC (momenteel drie personen, van wie één predikant) worden benoemd door de LV. De kosten van de VAC komen in beginsel voor rekening van de gezamenlijke kerken.

Belangrijk is dat de VAC haar taken volstrekt vertrouwelijk uitvoert. Zij hanteert een verplichting tot geheimhouding die zowel voor de - leden van de VAC zelf als voor de gesprekspartners geldt. Voorts rapporteert de VAC uitsluitend aan degenen die om haar tussenkomst hebben gevraagd.

Het is voor het werk van de VAC van groot belang dat bij gerezen spanningen of bij een dreigend conflict in een zo vroeg mogelijk stadium met de VAC contact wordt opgenomen. Zich verhardende standpunten en moeizamer wordende onderlinge verhoudingen maken immers in het algemeen het zoeken naar en het vinden van een oplossing niet gemakkelijker. En wegens het vertrouwelijke karakter waarmee de VAC pleegt te opereren behoeft geen angst te bestaan dat door het (vroegtijdig) inschakelen van de VAC de vuile was buiten komt te hangen.

Met de VAC kan telefonisch, schriftelijk of per mail contact worden opgenomen. De gegevens zijn te vinden in het Informatieboekje van de Nederlands Gereformeerde Kerken.

§ 6 Informatie van de Commissie Steunbehoevende Kerken

De Commissie Steunbehoevende Kerken (CSK) is door de LV van 1988 ingesteld om financiële steun te verlenen aan kerken die onvoldoende middelen hebben om een predikant van een traktement te voorzien en een goed kerkelijk leven in stand te houden. Vanaf het bestaan van de CSK is *en wordt er nog steeds* een aantal kerken gesteund, die mede daardoor een predikant kunnen onderhouden.

Alle kerken dragen bij aan de kosten door een bijdrage per ziel. De LV heeft de maximum hoogte van deze jaarlijkse bijdragen van de kerken bepaald op €3 per ziel. De CSK bepaalt de werkelijke bijdrage die nodig is: dit kan per jaar verschillen afhankelijk van de uitgaven van de commissie en de financiële reserve – in 2008 wordt een bijdrage van €2,00 gevraagd.

Een gemeente die voor steun in aanmerking denkt te komen dient daartoe een verzoek in bij de commissie. Een verzoek om steun dient gepaard te gaan met een positief *en inhoudelijk* advies van de regio waartoe deze gemeente behoort.

(NB: verschillende LV's hebben uitgesproken er groot belang aan te hechten dat niet de commissie in eerste instantie bepaalt of steun al dan niet verleend wordt, maar de regio.)

Van de regio wordt dan ook verwacht dat alle aspecten van de (financiële) steunaanvraag worden meegenomen in het uiteindelijk advies aan de commissie. De financiële onderbouwing speelt voor de commissie uiteraard een belangrijke rol.

Op voorstel van de CSK heeft de LV een aantal richtlijnen overgenomen die als volgt luiden:

- Kerken met minder dan 125 leden komen niet in aanmerking voor steun, tenzij er bijzondere en overtuigende redenen zijn die te maken hebben met bijv. speciale taken (zoals missionaire projecten), geografische ligging e.d. .
- Bij de (eerste) aanvraag voor steun wordt tevens een plan ingediend om binnen een redelijk termijn de financiële steun overbodig te doen zijn (bijv. binnen 3 jaar een afbouw naar 50% van het initiële bedrag).
- De maximale steun zal niet meer bedragen dan 40% van het traktement (met een maximale steun van €25.000 per jaar).

Bovenstaande richtlijnen zijn niet bedoeld om een hoge drempel op te werpen, maar geven het kader aan waarin gedacht wordt. Toch heeft de commissie indicaties dat kerken soms ten onrechte (te) lang wachten met een steunaanvraag. Dat kan dan tot gevolg hebben dat de predikant onvoldoende beloond wordt of dat er andere irritaties ontstaan die niet ten goede komen aan het kerkelijk leven.

Onbekendheid met de mogelijkheden is hiervan wellicht de oorzaak, vandaar dit artikel.

De commissie is van harte bereid om op regionale vergaderingen het een en ander toe te lichten.